

že skutečně připlouvají přesně na tytéž pláže, kde se kdysi vylíhly. Jenom ještě nevíme, jak si dokážou zapamatovat cestu tekutým živlem k místu svého zrodu.

Plaveme mělkou zátokou a v hloubce asi tří metrů pod sebou vidíme velký oválný tvar. Je to odpočívající kareta. Během července, kdy vrcholí doba kladení vajec, jich přes den čekají v moři desítky. Ačkoli má laganáský záliv šířku přes dvacet kilometrů, při troše snahy a trpělivosti

nějakou tu želvu ve vodě jistě objevíte. Dospělé samice karet jsou dlouhé přes metr, a tak je

skutečně těžké je přehlédnout. Jenom je při jejich odpočinku nerušte. Zrovna plavete vodami národního parku a karety jsou právě ti tvorové, kvůli kterým byl vyhlášen.

Když se karety moc nepohybují, dokážou vyčkávat pod hladinou i pět nebo šest hodin. Pak se ale i ony musejí vydat k hladině, aby se nadýchaly kyslíku. Želvy trpělivě čekají, až zapadne slunce. Pod rouškou noci pak vykonají nejnebezpečnější výpravu svého života – cestu z vody na souš. Samice se musejí namáhavě vydrápat po pláži až tam, kde zůstává písek suchý i v době nejvyššího přílivu. Pak začnou svými ploutvovitými nohama pracovat jako výkonnými lopatami, aby vyhrabaly hnízdo pro svou snůšku.

Rozmnožování je jediná věc, která obrněné koráby moří svazuje se suchou zemí.

A bohužel je tím zároveň spojuje i s lidmi. Karety nejsou jediní živočichové, které na jih Zákynthu přilákalo letní slunce. Kromě nich se na pláži sjíždějí i tisíce turistů. Naštěstí se mohou s mořskými plazy vystřídat.

Ve dne patří pláže lidem, v noci želvám. Háček je pouze v tom, že každá ze samic zanechá v písku snůšku asi stovky vajíček. Malé želvičky se musejí dožít aspoň chvíle, kdy se budou moci o dva měsíce později vylíhnout a pokusit se přežít první roky

života v oceánu.

Snůšky jsou ukryté v písku, takže se zdá, že poklidnému vývoji zárodků nic nebrání.

Karety obecné dokážou najít svou rodnou pláž na vzdálenost tisíců kilometrů.

Jediný krok osmdesátikilového rekreaanta nebo tyč slunečníku zaražená do písku však dokážou z vajíček udělat želví omeletu dřív, než samice karety jedinkrát hrábne nohou. I tenhle problém má naštěstí řešení. Jmenuje se ARCHELON. Dobrovolníci z této ochranné organizace se denně ještě před východem slunce vydávají na svou hlídku. Obcházejí celých téměř šest kilometrů pláží, kde karety kladou, aby podle stop v písku objevili všechna nová hnízda. Staví na ně speciální konstrukce a turisté díky tomu vědí, kterým místům se mají vyhnout. Kromě toho ochránáři samozřejmě zjišťují i řadu údajů o poloze hnízda a opatrným odhrabáním písku nad snůškou ověří, že se pod povrchem vajíčka skutečně nacházejí. Když totiž karetu při hloubení něco vyruší, může odejít do moře, aniž by vejce nakladla.

Zákynthos se opírá prudké letní slunce. Jeho teplo potřebují k vývoji stovky nových životů. Celá pláž se stejně jako každým rokem proměnila v jeden velký inkubátor. Několik desítek centimetrů pod povrchem se vyvíjí nová generace karet obecných. Mořské želvy se sem vracejí už od nepaměti a vědecké analýzy jejich DNA potvrdily,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zdroj: Lidé a Země, 07/2010, ročník 59, str. 46- 53

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR⁴, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.
Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.